

22 Friesland en het Onvervuld Verlangen

Op weg naar Moddergat. We beklimmen de immense zeedijk. Daar ontvouwt zich voor onze ogen een prachtig panorama. Een groot schorrengebied en daarachter de Waddenzee die er roerloos bij ligt.

Nog meer naar het noorden is een vage streep zichtbaar. Dat moet Schiermonnikoog zijn. Op het water witte en

zwarte vlekken - zeilboten die nauwelijks lijken te bewegen. Na een paar kilometer fietsen zien we een dorpje tegen de dijk geplakt. Moddergat! Toch een merkwaardige naam voor een plek die ons Nederland bijna op z'n mooist toont. Alleen het gebied de Weerribben scoorde in 2004 in een televisiewedstrijd om het mooiste plekje van Nederland nog hoger. Moddergat in Friesland. We gaan voorzichtig op een vervallen dijkbankje zitten.

Een weg loopt naar het water. Het lijkt alsof je zo naar Schier kunt lopen. Hier moet vroeger een vissershaven zijn geweest. In 1883 werd het dorp door een ramp getroffen: tijdens een zware storm vergingen maar liefst 17 blazers en aken, 83 inwoners van de zeedorpen Moddergat en

Paesens kwamen om het leven. Moddergat alleen telt amper 200 inwoners. Er wonen nog steeds vissers. Hun boten liggen nu in Lauwersoog.

We fietsen verder en worden opnieuw getroffen door het

prachtig landschap. Schier oneindige velden, doorsneden door akkermaalshout, een meanderende brede sloot vol bloeiende waterplanten en prachtige fietspaden die hun weg vinden langs die sloten. Wie - wellicht zonder er ooit geweest te zijn - zich het oordeel aanmeet dat Friesland

behalve voor botenbezitters toch wel een saai land moet zijn, raad ik aan de fiets te nemen. Je rijdt vervolgens langs de Waddenzee, je fietst rond in de Noardlike Fryske Walden.

Doe eens het rondje Lauwersmeer, pakweg 45 kilometers, of fiets langs de Dokkumer Ee. Stop zo nu en dan om naar de stilte te luisteren, alleen in de verte een gakkende gans te horen en te genieten van bermen en velden gevuld met een ongekend kleurrijk boeket van bloeiende planten. Laat ook eens je vermoeide lichaam en wellicht ook verwarde geest tot rust komen door een bezoek aan een van de vele, vaak op een terp gelegen oude kerkjes met hun rustieke kerkhoven.*

Dit alles overpeinsde ik, gelukkig gezeten op een bankje, zoals er zoveel uitnodigend langs de Friese fietspaden staan te wachten op de vermoeide fietser. Ik dacht aan de mannen met grote namen die in Friesland hebben gewoond: de dichters Slauerhof, François HaverSchmidt (inderdaad, een hoofdletter S) en Fedde Schurer, de schrijvers Simon Vestdijk en Gerard Kornelis van het Reve, de schilder Lourens Alma Tadema. Terwijl ik nog steeds op dat bankje zat, verscheen als in een droom het bijzondere artikel voor m'n ogen, dat onze zoon Martijn ooit publiceerde over deze kunstenaars en hun (in de meeste gevallen niet blijvende) verbondenheid met Friesland. Want hoe merkwaardig: geen van hen liet zich begraven in Friese grond, terwijl juist de kerkhoven rond die vele terpkerken een grote vredigheid, ja zelfs schoonheid tentoonspreiden. Het moet daar toch goed rusten zijn, verenigd met hen die eerder waren, te midden van hen die nu zijn!

We fietsten na een lange tocht terug naar onze camper die in Anjum stond. Toen gebeurde iets bijzonders. Enkele honderden meters voor de camperplaats, aan de rand van het dorp, zag ik dat ene huisje. Het kon niet missen: dát moest wel het huisje zijn waarvan Martijn had gedroomd toen hij zijn artikel over Friesland als volgt beëindigde (en lees het maar hardop om de cadens te ervaren):

"Ik hou van Friesland. Met heel mijn hart en ziel hou ik van Friesland. 'Er is een liefde die heet leven en er is een liefde en die heet dood', schreef wijlen J.W. Schulte Nordholt ooit en zo is het, en anders niet. Ooit, later, zal ik naar Friesland

gaan. Ik zal er kopen: een huisje. Een klein, afgelegen en eenzaam huisje. Als de avond valt zal ik mij een biertje inschenken, eentje maar, en ik zal mij in de werkkamer terugtrekken en dan zal ik, alleen achter mijn schrijftafel gezeten, het Boek aller Boeken schrijven. Ik zal er, in alle stilte, schrijven Het Grote Honderd-Duizend Doden Boek, het boek dat, naar nog weer later zal blijken, alle andere boeken overbodig heeft gemaakt. En daarin zal ik, schrijvend over Friesland, schrijven van Ulbe van Houten, us leave man, heit en pake, die in St. Anna Parochie ligt.** En van Paulus Akerman, die in Drachten ligt en dat de Heare is syn hoeder. Van Obe Postma ook, natuurlijk, die 'Dichter fan 't Fryske lân', die in Cornwerd ligt. Van Nico Verhoeven, die, in Bolsward, een vaas is en alleen wil zijn. Van Onno Zwier van Haren, dichter en edelman en dood en begraven. Van de Halbertsma's, die in Grouw, maar ook in Deventer liggen. Van de rêstplak fan Eeltsje Boates Folkertsma, stoarn to Frjentsjer, 1-1-1968. Van Tjibbe Geerts van der Meulen, die in de Nederlands Hervormde kerk van Bergum begraven ligt, maar die een grafsteen buiten de kerk heeft. Want dat kan in Friesland. Van Gerben Brouwer ook. Van Douwe H.

Kiestra, boer-dichter, die een o zo sober maar o zo mooi grafmonument heeft. Van de 'Friesche Dichter' Jan Ritskes Kloosterman en van zijn dochter Simke, die beide in Twijzel liggen, naast elkaar, al leefden zij in leven gescheiden. Van Jan Cornelis Pieters Salverda, wiens graf in Wons onvindbaar was tot men een plaquette met zijn grafnummer in de kerkmuur inmetselde. En van alle grote grafbeitelaars zal ik u de namen geven, en de werken. En waar die te vinden, natuurlijk, dat ook. En van de klokkestoelen zal ik vertellen. En van de Friese begraafceremonie, dat ook. En van de melancholie natuurlijk, die des avonds komt, wanneer men slapen gaat en die niemand kan verklaren.

Een motto heb ik al. Het is van Ida Gerhardt:

'Ik heb dit donkere boek geschreven,
want God heeft het mij opgelegd.
Geen uur ben ik alleen gebleven
dat het mij nièt werd aangezegd.'

Dat u zich daar dus geen zorgen meer over maakt."

Aan Martijn en zijn bijzondere dagdroom van de schrijftafel in zijn huisje in Friesland moest ik denken, toen we op het kerkhof rond de Petruskerk in Twijzel stonden, toen we door die eindeloze velden fietsten over fietspaden met bermmen vol bloemen, toen we op de dijk bij Moddergat zaten, toen ik gelukkig wegdroomde op dat bankje, toen ik dat huisje zag dat stond te wachten op z'n nieuwe bewoner.

Martijn en Friesland – een niet vervuld verlangen.

Alleen daarom al is Friesland een land om van te houden,
een land om naar terug te keren!

-----
* Op de foto's: de Petrus Tsjerke en het kerkhof in Twijzel, Tsjerkebuorren 15. Prachtig gerestaureerd.

De keramist Jettie Holwerda maakt prachtige keramiek, zoals de "Tranen" in verschillend formaat (zie foto van het kerkhof hierboven). In 2014 ontdekten we met broer Arjan en zus Bep deze tranen al op een kerkhof in Groningen. In het voor ons zo bijzondere jaar 2014 maakte Jettie er enkelen voor ons. Maar ze staan niet alleen voor leed, ook voor blijdschap. In de kerk zelf (zie foto hiernaast) liggen zeven heel bijzondere keramiekvormen, met als titel "De steppe zal bloeien", naar het lied van Huub Oosterhuis. Zowel het dorre, droge en dode als het levende en bloeiende wordt in elke vorm uitgebeeld. Ze zijn te koop. Jettie werkt ook in opdracht en geeft workshops in haar fraaie atelier in Twijzel. Zeer aanbevelen! Zie voor haar website [hier](#).

** Het bijzondere is: het gaat hier niet om gefingeerde namen of teksten. Deze mensen hebben geleefd en deze teksten zijn op graven te vinden. Hoe Martijn dit alles wist? Wij weten dat niet.